

LUKU- JA KIRJOITUSHÄIRIÖN HUOMIOON OTTAMINEN YLIOPPILASTUTKINNOSSA

Ylioppilastutkintolautakunta voi ottaa kokelaan lukihäiriön huomioon joko ylioppilaskokeen arvostelussa tai järjestelyissä. Ylioppilastutkintolautakunta luokittelee lukihäiriön neliportaisella asteikolla: ei häiriötä, lievä häiriö, keskivaikea häiriö ja vaikea häiriö.

- **Lievissä lukihäiriötapauksissa** kokelas voi saada **enintään yhden arvosanan korotuksen** yo-kokeessa silloin, kun pistemäärä sijoittuu riittävän lähelle ylempää arvosanaa.
- Lukihäiriön ollessa **keskivaikea tai vaikea** se otetaan huomioon ylioppilastutkinnossa **ensisijaisesti koetilanteen järjestelyissä**. Tällöin kokelas voi saada esim. lisäaikaa, pitkätaukoiset äänitteet kielten kuunteluihin, erillisen tilan tai oikeuden käyttää vastausten kirjoittamiseen tietokonetta.

Pistekorotuksen tai erityisjärjestelyjen saamiseksi tulee ylioppilastutkintolautakunnalle tehdä **kirjallinen hakemus**, johon on käytettävä **lautakunnan laatimia lomakkeita**. **Hakemukseen** tarvitaan:

- **Pistekorotusta haettaessa:**
  - asiantuntijalausunto erityisopettajalta (voi olla myös lukihäiriöön perehtynyt psykologi tai puheterapeutti)
  - asiantuntijalausunto opettajilta (vähintään kaksi opettajaa, koulu huolehtii)
- **Erityisjärjestelyjä haettaessa:**
  - asiantuntijalausunto erityisopettajalta (voi olla myös lukihäiriöön perehtynyt psykologi tai puheterapeutti)
  - asiantuntijalausunto opettajilta (vähintään kaksi opettajaa, koulu huolehtii)
  - erikoislääkärin lausunto, jonka voi kirjoittaa **vain lastenneurologi, neurologi tai foniatri**.

Pistekorotus koskee myös keskivaikeasta tai vaikeasta lukihäiriöstä kärsivää kokelasta, ellei hän ole hakenut koetilanteen erityisjärjestelyjä tai on tullut erityisjärjestelyistä huolimatta hylätyksi jossakin kokeessa.

Kokelaan on neuvoteltava erityisjärjestelyistä ja niiden toteuttamismahdollisuuksista **rehtorin kanssa ennen kuin hän ryhtyy hakemaan lautakunnalta erityisjärjestelyjä ja hankkimaan lääkärinlausuntoa**.

Erityisjärjestelyihin oikeuttavan lääkärintodistuksen saamiseksi opiskelijan tulee itse varata lääkäriaika. Lääkärinlausunnon kulut opiskelija maksaa itse.

Ajoissa toimiminen on tärkeää, koska testaaminen, erityisjärjestelyiden kokeileminen ja arviointi sekä lääkärintodistuksen saaminen vievät aikaa. Lukihäiriöitä koskevat **lausunnot on toimitettava** koululle **viimeistään ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautuessa**. Erityisjärjestelyhakemus on syytä tehdä silloin, kun kokelas ensimmäisen kerran ilmoittautuu tutkintoon.

Hakemuslomakkeet ja lisätietoa löytyvät osoitteesta <http://www.ylioppilastutkinto.fi>.

ERITYISEN TUEN SUUNNITELMA (ETS)

Lukiossa opiskelijalle voidaan laatia Erityisen tuen suunnitelma. ETS on opiskelijan henkilökohtainen asiakirja, jolla hän todentaa erityisjärjestelyjen tarpeensa. Suunnitelmassa mainitaan tarvittavat pedagogiset erityisjärjestelyt, joiden avulla opiskelijan tuen tarve otetaan huomioon oppitunneilla sekä koetilanteissa ja arvioinnissa.

Suunnitelman perusteena tulee aina olla asiantuntijalausunto.

ETS:n laatii opiskelijan ja alle 18-vuotiaan kohdalla opiskelijan ja huoltajan kanssa yhteistyössä joko aineenopettaja, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja tai erityisopettaja. Terveystoimittaja, koulupsykologi tai koulukuraattori voi laatia asiakkaansa kanssa yhdessä ETS:n silloin kun elämäntilanne edellyttää pedagogisia järjestelyitä.

Opiskelija sopii jakson alussa opettajan kanssa tarvittavasta tuesta ja järjestelyistä. ETS:aa päivitetään.

Oulun lukioiden erityisopettajat:

- Jouko Lindberg, p. 050 3827350, jouko.lindberg@ouka.fi
Madetojan musiikkilukio, Kastellin, Karjasillan sekä Kiimingin lukiot
- Marjo Mattila, p. 044 7039699, marjo.mattila@ouka.fi / marjo.mattila@eduouka.fi
Merikosken, Oulun Suomalaisen Yhteiskoulun, Oulunsalon sekä Pateniemen lukiot
- Titta Torppa, p. 044 7039675 titta.torppa@ouka.fi
Haukiputaan, Laanilan, Oulun Lyseon lukiot sekä IB Diploma School